

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 08.03.1960, sp. zn. 1 Tz 53/59, ECLI:CZ:NS:1960:1.TZ.53.1959.1

Číslo: 45/1960

Právní věta: Podle § 74 odst. 1 tr. zák., jestliže věc uvedená v § 55 odst. 1 tr. zák. nebyla prohlášena za propadlou, může soud vyslovit, že se věc zabírá. Slovomůže nutno vykládat tak, že soud nevysloví zabrání, jestliže by tomu bránily zvláštní okolnosti, jakou je např. zájem poškozeného, aby jeho nárok vzešlý z trestného činu byl uspokojen z věci pachatele, jež jsou k trestné okolnosti v některém ze vztahů, (§ 55 odst. 1 tr. zák.) zejména v případe, kdy pachatel je jinak nemajetný a kdy odškodnění poškozeného bude proto možné jen na věcech v citovaném ustanovení uvedených.

Soud: Nejvyšší soud ČSR

Datum rozhodnutí: 08.03.1960

Spisová značka: 1 Tz 53/59

Číslo rozhodnutí: 45

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Náhrada škody, Trest propadnutí věci, Zabrání věci

Předpisy: 86/1950 Sb. § 55

§ 249 64/1956 Sb. § 41

§ 255

§ 293

§ 44

§ 74

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 45/1960 sb. rozh.

Podle § 74 odst. 1 tr. zák., jestliže věc uvedená v § 55 odst. 1 tr. zák. nebyla prohlášena za propadlou, může soud vyslovit, že se věc zabírá. Slovo „může“ nutno vykládat tak, že soud nevysloví zabrání, jestliže by tomu bránily zvláštní okolnosti, jakou je např. zájem poškozeného, aby jeho nárok vzešlý z trestného činu byl uspokojen z věcí pachatele, jež jsou k trestné činnosti v některém ze vztahů uvedených v § 55 odst. 1 tr. zák., zejména v případě, kdy pachatel je jinak nemajetný a kdy odškodnění poškozeného bude proto možné jen na věcech v citovaném ustanovení uvedených.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 8. března 1960 - 1 Tz 53/59.)

Lidový soud trestní v Praze vyslovil zabrání 12 m látky ve čtyřech kusech a částky 4756 Kčs na hotovosti, které byly zabaveny.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu usnesení lidového soudu trestního v Praze zrušil.

Z odůvodnění:

Napadeným usnesením bylo podle § 74 odst. 1 písm. b) tr. zák. vysloveno zabrání 2 kusů po 3 m látky šedé barvy, 2 kusů po 3 m látky černé barvy a částky 4756 Kčs na hotovosti. Podle odůvodnění tohoto usnesení byl lidovým soudem v Rumburku pod sp. zn. 2 T 188/55 stíhán pro trestný čin podvodu podle § 249 odst. 1 tr. zák. obviněný S., který spolu s dalším pachatelem v březnu 1955 nakoupil 36 m látky, z nichž část prodal jiným osobám za vyšší cenu, než byla cena prodejní. Toto trestní stíhání S. bylo zastaveno se zřetelem k amnestii presidenta republiky ze dne 9. května 1955. Uvedené 4 kusy látky a částka 4756 Kčs byly zabaveny u obviněného S. a lidový soud trestní v Praze je - podle téhož odůvodnění - proto prohlásil po zastavení trestního stíhání za zabrané, ježto látky byly určeny k spáchání trestné činnosti a peněžní hotovost byla takovouto činností získána.

Proti tomuto usnesení podal předseda Nejvyššího soudu stížnost pro porušení zákona, v níž dovozuje, že byl zákon porušen v ustanovení § 255 tr. ř. a § 74 odst. 1 písm. b) tr. zák. pokud bylo vysloveno zabrání peněžité částky 4756 Kčs zabavené u S. Stížnost pro porušení zákona toto stanovisko odůvodňuje tím, že zabrání uvedené částky se stalo jednak bez návrhu prokurátora, jednak ke škodě poškozeného N., neboť zabrané věci jsou jediným majetkem pachatele, z něhož mohou být uspokojeny nároky poškozeného na náhradu škody.

Nejvyšší soud prozkoumal v rozsahu uvedeném v ustanovení § 293 odst. 1 tr. ř. napadené usnesení i řízení, které mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen ve směrech uplatňovaných stížností pro porušení zákona, přičemž ovšem to, co uvádí stížnost pro porušení zákona ohledně peněžité částky 4756 Kčs, platí i ohledně čtyř kusů látky, jejichž zabrání bylo napadeným usnesením rovněž neprávem vysloveno.

Nehledě k tomu, že při splnění zákonných podmínek by v daném případě přicházelo v úvahu zabrání věci z důvodu uvedeného v § 74 odst. 1 písm. a) tr. zák. a nikoli podle § 74 odst. 1 písm. b) tr. zák., jak uvedl lidový soud v napadeném usnesení a nehledě k tomu, že lidový soud rozhodl o zabrání částky 4756 Kčs i 4 kusů látky v rozporu s ustanovením § 255 odst. 1 tr. ř. bez návrhu prokurátora, je usnesení lidového soudu trestního v Praze pochybené i z dalšího závažného důvodu.

Podle § 74 odst. 1 tr. zák., jestliže věc uvedená v § 55 odst. 1 tr. zák. nebyla prohlášena za propadlou, může soud vyslovit, že se věc zabírá. Slovo „může“ nutno vykládat tak, že soud nevysloví zabrání, jestliže by tomu bránily zvláštní okolnosti, jakou je např. zájem poškozeného, aby jeho nárok vzešlý z trestného činu byl uspokojen z věcí pachatele, jež jsou k trestné činnosti v některém ze vztahů uvedených v § 55 odst. 1 tr. zák., zejména v případě, kdy pachatel je jinak nemajetný a kdy odškodnění poškozeného bude proto možné jen na věcech v citovaném ustanovení uvedených. Nebylo by správné z hlediska socialistické zákonnosti, kdyby soud prohlášením takových věcí za propadlé, resp. zabrané, znesnadnil nebo vůbec znemožnil poškozenému náhradu škody. Naopak je povinností soudu postupovat tak, aby poškozenému pomohl, pokud je to možné, dosáhnout všeho, co mu náleží, jak to vyplývá i z ustanovení § 41 odst. 2 a § 44 tr. ř.

V daném případě byl odsouzený S. pravomocným rozsudkem lidového soudu trestního v Praze ze dne 25. 1. 1956 sp. zn. 2 T 706/55 uznán povinným nahradit poškozenému N. škodu ve výši 7500 Kčs způsobenou trestným činem. Tato škoda vznikla poškozenému tím, že v dobré víře svěřil obžalovanému peníze na zakoupení ojetého automobilu. Obžalovaný však peníze bez jeho vědomí

použil na zakoupení látek, s nimiž spekuloval. Ježto odsouzený S. je nemajetný a má se starat o manželku a šest dětí, bude pro poškozeného velmi nesnadné, ne-li dokonce nemožné, dosíci uspokojení své pohledávky vůči odsouzenému.

Lidový soud trestní v Praze tedy tím, že vyslovil zabrání částky 4756 Kčs, kterou odsouzený S. získal trestným činem, a dále zabrání 4 kusů látky určené k páchání trestného činu, odňal poškozenému možnost hojit se alespoň částečně na zabavených věcech, čímž porušil zákon v ustanovení § 74 odst. 1 písm. b) tr. zák. Tím pak, že rozhodl o zabrání ve veřejném zasedání bez návrhu prokurátora, aniž byly dány podmínky uvedené v § 243 tr. ř., porušil zákon v ustanovení § 255 odst. 1 tr. ř.

Bylo proto nutno zákonu odporující usnesení zrušit.